

Civiele Procespraktijk

Nr. 40 – juli 2017

De volgende onderwerpen worden behandeld:

- [Regres verzekeraar bij directe vergoeding aan benadeelde](#)
- [Aansprakelijkheid q.q. treft ouders minderjarige niet in eigen vermogen](#)
- [Toetsing oneerlijk rentebeding effectenleaseovereenkomst Dexia](#)
- [Vervolg op verjaringskwestie in Dexia-zaken](#)
- [Bewijslast agent bij vaststelling klantenvergoeding na einde agentuurovereenkomst](#)

Regres verzekeraar bij directe vergoeding aan benadeelde (HR 14 april 2017, ECLI:NL:HR:2017:694)

- Poll koopt een oplegger van producent LAG. De koopovereenkomst bevat een forumkeuzebeding ten gunste van de Belgische rechter. In Nederland ontstaat schade bij Cargill doordat de oplegger kantelt. Verzekeraar Zürich keert rechtstreeks uit aan Cargill. Zürich heeft LAG gedagvaard voor de rechtbank Amsterdam om verhaal te nemen. Zürich stelt dat zij ex art. 6:6 en 10 BW regres kan nemen op LAG als hoofdelijk medeschuldenaar en op die grond de Nederlandse rechter bevoegd is.
- De rechtbank Amsterdam oordeelt dat zij niet bevoegd is.
- Het hof oordeelt dat de rechten van Cargill waarin Zürich (direct of via Poll indirect) is gesubrogeerd, primair contractueel zijn bepaald, nu de vraag in welke mate Poll en LAG onderling moeten bijdragen afhankelijk is van de beantwoording van de vraag of LAG op grond van de overeenkomst met Poll al dan niet een ondeugdelijke oplegger heeft verkocht, en dit is te beoordelen door de Belgische rechter.
- De Hoge Raad oordeelt dat het met de beschermende strekking van art. 6 WAM strookt om WAM-verzekeraars ten opzichte van derden eenzelfde positie toe te kennen als die van schadeverzekeraars in algemeen. Dit brengt mee dat de rechtstreeks door de benadeelde aangesproken verzekeraar niet als gevolg van de subrogatie in een gunstigere positie tegenover de derde komt te verkeren dan de verzekerde. Dit betekent dat Zürich slechts wordt gesubrogeerd in de rechten van Cargill tegen LAG voor zover Poll deze rechten zou hebben verkregen en zou hebben kunnen uitoefenen indien Poll zelf aan Cargill zou hebben betaald. Een WAM-verzekeraar die op grond van diens rechtstreekse actie aan de benadeelde heeft betaald, treedt dus bij wijze van subrogatie alleen in de rechten van de verzekerde jegens die derde (art. 7:962 BW) en niet (tevens) door subrogatie in de rechten van de benadeelde jegens die derde (art. 6:12 jo art. 102 en 6:10 BW).

Aansprakelijkheid q.q. treft ouders minderjarige niet in eigen

vermogen (HR 21 april 2016, ECLI:NL:HR:2017:757)

- In deze zaak had de rechtbank de ouders van een veertienjarige jongen zowel q.q. als pro se veroordeeld tot schadevergoeding.
- Het hof heeft geoordeeld dat de ouders geen belang hebben bij hun hoger beroep, nu zij enkel opkomen tegen de pro se veroordeling. Bij afwijzing van de aansprakelijkheid pro se, verliezen zij hun aanspraak op hun verzekeringspolis, terwijl zij voor de veroordeling q.q. in zijn geheel geen beroep kunnen doen op hun verzekering.
- De Hoge Raad vernietigt. Bij de veroordeling q.q. gaat het om de veroordeling van de ouders in een *andere* hoedanigheid dan bij de veroordeling pro se. Bij de veroordeling van de ouders q.q. gaat het om de veroordeling van de ouders in hun hoedanigheid van wettelijke vertegenwoordigers van hun minderjarige zoon. De zoon is op grond van art. 6:162 BW gehouden tot schadevergoeding. Deze schuld behoort dus tot zijn vermogen en kan op dat vermogen worden verhaald. De veroordeling van de ouders pro se betreft hun *eigen* aansprakelijkheid uit hoofde van art. 6:169 lid 2 BW. De enkele omstandigheid dat de ouders dienaangaande verzekerd zijn, brengt volgens de Hoge Raad niet mee dat zij geen belang hebben bij een beoordeling van deze aansprakelijkheid.

Toetsing oneerlijk rentebeding effectenleaseovereenkomst Dexia (HR april 2017, ECLI:NL:HR:2017:773)

- In deze zaak heeft A meerdere leaseovereenkomsten afgesloten. Dexia beëindigt de overeenkomsten ex art. 6 van de *Bijzondere voorwaarden effectenlease*, omdat A in gebreke blijft de overeengekomen maandtermijnen te voldoen. Dexia vordert ex art. 6 jo. 15 Bijzondere voorwaarden in één keer van de restschuld van de resterende toekomstige (rente)termijnen – bijna € 16.000,-
  - Het hof heeft als prejudiciële vraag aan de Hoge Raad voorgelegd of art. 6 jo. 15 Bijzondere voorwaarden geldt als een oneerlijk beding.
  - De Hoge Raad beantwoordt deze vraag bevestigend. Ingevolge art. 6 Bijzondere voorwaarden kan Dexia in het geval van wanbetaling door de lessee de overeenkomst beëindigen. Het onbetaalde deel van de leasesom is dan onmiddellijk in zijn geheel opeisbaar. De effecten waarop de overeenkomst ziet, worden verkocht en de opbrengst wordt verrekend met het onbetaald gebleven gedeelte van de leasesom. De crux is dat art. 6 niet voorziet in enige aftrek wegens door Dexia als gevolg van de tussentijdse beëindiging genoten voordeel. Eerdere aflossing stelt Dexia immers in staat dit bedrag opnieuw uit te lenen met het voordeel dat dit bedrag onmiddellijk opnieuw rentedragend is tegen het percentage dat zij op dat moment kan bedingen. Daarmee houden art. 6 jo. 15 Bijzondere voorwaarden geen rekening en voorzien dus in een hogere schadevergoedingsplicht ten nadele van de consument.
- Ⓡ Dit is een veel voorkomend rentebeding in tal van overeenkomsten, waarvoor geldt dat deze prejudiciële uitspraak dus van belang is.

Vervolg op verjaringskwestie in Dexia-zaken (HR 19 mei 2017, ECLI:NL:HR:2017:936)

- Na het einde van meerdere leaseovereenkomsten komt M een afbetalingsregeling overeen, het "Dexia Aanbod". Diens echtgenote V tekent niet mee. Värde, de rechtsoptvolgster van Dexia, vordert € 4.220,55 van M wegens niet-nakoming. V beroept zich op vernietiging van de lease-

overeenkomsten bij gebreke van haar toestemming (art. 1:89 jo. art. 1:88 BW).

- Het hof oordeelt dat de vernietigingsbevoegdheid is verjaard, omdat voor stuiting van de verjaring is vereist dat V zich had aangesloten bij Stichting Eegalease, wier collectieve actie is geëindigd door de Duisenbergregeling.
- Eerder oordeelde de Hoge Raad dat een collectieve actie ex art. 3:305a BW de verjaring van individuele vorderingen stuit en dat die stuitende werking zich ook uitstrekt tot de bevoegdheid tot buitengerechtelijke vernietiging (HR 28 maart 2014, ECLI:NL:HR:2014:766). Indien een collectieve actie “op andere wijze” is geëindigd dan door toewijzing van de vordering zoals bedoeld in art. 3:316 lid 2 BW, is een buitengerechtelijke vernietigingsverklaring tijdig als die binnen zes maanden na die beëindiging is uitgebracht (HR 9 oktober 2015, ECLI:NL:HR:2015:3018, (A/Dexia)). Of de procedure “op andere wijze” is geëindigd door – in dit geval – de Duisenbergregeling, moet worden bepaald door een objectieve uitleg ervan. In overeenstemming met het doel van de Duisenbergregeling en onder meer de strekking van art. 7:907 lid 5 BW en 1015 Rv, oordeelt de Hoge Raad dat de collectieve actie is geëindigd met de beslissing op het verzoek tot algemeenverbindendverklaring van de Duisenbergregeling. Nu V haar vernietigingsverklaring daarvóór en dus tijdig heeft uitgebracht, heeft M belang bij zijn klacht dat voor stuiting van de verjaring niet is vereist dat V zich had aangesloten bij de Stichting Eegalease. Deze klacht slaagt. In het arrest A/Dexia is immers beslist dat de stuitende werking van de collectieve actie zich uitstrekt tot *alle* op de collectieve actie aansluitende individuele vorderingen van belanghebbenden.

Bewijslast agent bij vaststelling klantenvergoeding na beëindiging agentuurovereenkomst (HR 19 mei 2017, ECLI:NL:HR:2017:935)

- Corendon is een reisorganisator. Prijsvrij is een online aanbieder van pakketreizen van derden. Corendon en Prijsvrij hebben in 2012 een agentuurovereenkomst gesloten. Na beëindiging daarvan door Corendon, vordert Prijsvrij een klantenvergoeding ex art. 7:442 lid 1 BW.
- Ex art. 7:442 BW heeft een agent bij het einde van de agentuurovereenkomst recht op een klantenvergoeding, voor zover:
  - a) hij de principaal nieuwe klanten heeft aangebracht of de overeenkomst met de bestaande klanten aanmerkelijk heeft uitgebreid en de overeenkomsten met deze klanten de principaal nog aanzienlijke voordelen opleveren, en
  - b) de betaling van deze vergoeding billijk is, gelet op alle omstandigheden, in het bijzonder op de verloren provisie uit de overeenkomsten met deze klanten.
- Het hof oordeelt dat Prijsvrij onvoldoende heeft gesteld om te kunnen aannemen dat klanten bij het type reizen waar het in dit geval om gaat, hun keuze baseren op de touroperator en niet op de prijs, en dat Corendon niet beschikt over adresgegevens van de klanten van Prijsvrij waarmee zij zich (door marketing) voordeel kan verschaffen.
- Prijsvrij stelt cassatieberoep in. De Hoge Raad schept duidelijkheid over de klantenvergoeding bij beëindiging van een agentuurovereenkomst: voordat aan kwantificering van de voordelen bedoeld in art. 7:442 lid 1 BW en art. 17 Agentuurrichtlijn kan worden toegekomen, zal de agent aannemelijk moeten maken dat de principaal van door hem aangebrachte klanten, of van klanten waarmee hij de overeenkomsten heeft uitgebreid, nog in relevante mate nieuwe transacties kan verwachten. In het arrest T-Mobile/Klomp (HR 2 november, NJ 2014/332), waarin een oordeel is gegeven over de wijze waarop de

voordelen die transacties met door de handelsagent aangebrachte klanten de principaal opleveren, gekwantificeerd dienen te worden, was aan deze voorwaarde voldaan. Het arrest ziet dan ook slechts op de berekening van de klantenvergoeding.

De nieuwsbrief Civiele Procespraktijk is bestemd voor correspondenten van de Sectie Cassatie van Ekelmans & Meijer Advocaten en voor andere geïnteresseerden, en verschijnt vier keer per jaar. Een ieder die zich wil abonneren op deze – gratis – nieuwsbrief, kan zich aanmelden op het adres cassatie@ekelmansenmeijer.nl. Ook afmeldingen kunnen aan dit adres worden gericht.

Voetnoten

-

- [HR 14 april 2017, ECLI:NL:HR:2017:694; RvdW 2017/480](#)
- [HR 21 april 2017, ECLI:NL:HR:2017:757; NJ 2017/195](#)
- [HR 21 april 2017, ECLI:NL:HR:2017:773; RvdW 2017/520](#)
- [HR 19 mei 2017, ECLI:NL:HR:2017:936; RvdW 2017/616](#)
- [HR 19 mei 2017, ECLI:NL:HR:2017:935; RvdW 2017/617](#)